

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 19.05.1959, sp. zn. 3 Tz 10/59, ECLI:CZ:NS:1959:3.TZ.10.1959.1

Číslo: 12/1960

Právní věta:

Při posuzování trestného činu poškozování provozu podle § 135 tr. zák. u členů JZD je nutné zjistit, jaké konkrétní těžkosti a při zdolávání jakých úkolů obžalovaný způsobil a jakým způsobem tedy ztěžoval provoz JZD. Pro posouzení subjektivní stránky trestného činu bude třeba zjistit zejména, zda obžalovaný, když za sebe zajistil náhradu, chtěl způsobil poškozování provozu družstva nebo věděl, že je může způsobil, a pro případ, že jej způsobil, byl s tím srozuměn, popřípadě zda tento výsledek zavínil z nedbalosti podle § 3 odst. 2 písm. a) nebo b) tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 19.05.1959

Spisová značka: 3 Tz 10/59

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Jednotná zemědělská družstva, Obhájce, Příčinná souvislost, Zavinění

Předpisy: 86/1950 Sb. § 3

§ 135 64/1956 Sb. § 2

§ 19

§ 296

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaný dne 3. dubna 1958 jako člen JZD v Droužkovicích, aniž bylo jeho členství zrušeno, opustil svou usedlost a do práce v JZD se nevrátil přes všechno přesvědčování, čímž snížil počet pracovníků a způsobil těžkosti při zdolávání úkolů JZD.

Lidový soud v Chomutově uznal obžalovaného vinným trestným činem poškozování provozu podle § 135 odst. 1 tr. zák. a uložil mu nepodmíněný trest odnětí svobody na sedm měsíců.

Krajský soud v Ústí n. L. odvolání obžalovaného zamítl.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu zrušil usnesení krajského soudu v Ústí n. L. a k odvolání obžalovaného zrušil i rozsudek lidového soudu v Chomutově

a tomuto soudu nařídil, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Stížnost pro porušení zákona podaná předsedou Nejvyššího soudu vytyká krajskému soudu, že při rozhodování o trestu neuvážil osobu pachatele a možnost jeho nápravy a ostatní hlediska uvedená v § 19 tr. zák., zejména, že obžalovaný nebyl dosud nikdy trestán, vedl jinak řádný život pracujícího člověka, že jeho odchod z práce v družstvu byl ovlivněn odchodem manželky ze společné domácnosti, že obžalovaný z vlastního rozhodnutí odešel z továrny pracovat do zemědělství, ve kterém pracuje dosud, neboť po odchodu z družstva se opět zapojil do práce v zemědělství. Nešlo tedy o odchod nebo útěk z práce, jakého se dopouštějí osoby s negativním poměrem k práci nebo dokonce k lidově demokratickému zřízení, nýbrž o odchod silně ovlivněný osobními a rodinnými poměry obžalovaného a je proto otázka, zda jde vůbec o trestný čin poškozování provozu podle § 135 tr. zák.

Nejvyšší soud shledal, že usnesením krajského soudu byl porušen zákon již ve zjišťování podkladů pro výrok o vině. Podle § 2 odst. 7 tr. ř. orgány činné v trestním řízení provádějí a shromažďují důkazy z úřední povinnosti nebo na návrh stran tak, aby všechny okolnosti významné pro rozhodnutí věci byly náležitě objasněny; při tom jsou povinny se stejnou pečlivostí přihlížet jak k okolnostem svědčícím proti obviněnému, tak i k okolnostem svědčícím v jeho prospěch.

V souzeném případě byl obžalovaný vinen z trestného činu poškozování provozu podle § 135 odst. 1 tr. zák. protože svým odchodem z práce způsobil těžkosti při zdolávání úkolů JZD. Bylo proto nutné zjistit, jaké konkrétní těžkosti a při zdolávání jakých úkolů obžalovaný způsobil a jakým tedy způsobem ztěžoval provoz JZD. V tom ohledu zjistil první soud a krajský soud zjištění převzal, že v družstvu v důsledku odchodu obžalovaného chyběl na jarní práce traktorista. Toto zjištění nedostačuje k závěru o ztížení provozu družstva, když podle výpovědi svědka M. Z., předsedy MNV a F. P., předsedy JZD, bylo JZD ochotné v březnu 1958 uvolnit obžalovaného pro práci STS ovšem jako člena družstva, který by především pracoval s traktorem na polích JZD a s podmínkou, že vstoupí do družstva i manželka obžalovaného. Závěr o ztížení provozu JZD je dále pochybný se zřetelem na svědectví E. K. a M. Z., podle kterých obžalovaný za sebe nabídl svou sestru jako přijímatelku usedlosti, s čímž souhlasil předseda a tajemník MNV za podmínky, že usedlost převezme polovinou i manžel E. K. Představenstvo JZD rovněž souhlasilo a to dokonce zpočátku bez podmínky, že i manžel E. K. se stane spoluvlastníkem usedlosti. E. K. podle své výpovědi také do 16. dubna 1958 na polích již pracovala, ale toho dne jí bylo skupinářem řečeno, že jí nesmí žádnou práci dát, aby šla domů. Z toho plyne, že družstvo nemělo nutnou potřebu náhrady pracovní síly za obžalovaného, i když ženu pracující v rostlinné výrobě nelze pokládat za rovnocennou náhradu za traktoristu. Posléze bylo třeba, aby krajský soud přezkoumal tvrzení obžalovaného v odvolání, že ředitelství státních statků převzalo od JZD Droužkovice 250 ha nejhorších pozemků a bylo ochotno převzít i pozemky obžalovaného, pro které ho družstvo nechtělo propustit.

Bylo proto se zřetelem na výše uvedené pochybnosti třeba, aby zevrubným výsledkem činitelů JZD byla otázka ohrožení provozu družstva objasněna. Její objasnění bylo nutné i pro posouzení subjektivní stránky trestného činu, zejména zda obžalovaný mohl vědět, že dojde k poškození provozu družstva, když za sebe zajistil náhradu, a zda toto poškození chtěl způsobit nebo věděl, a že je může způsobit, a pro případ, že jej způsobí, byl s tím srozuměn, popřípadě zda tento výsledek zavínil z nedbalosti podle § 3 odst. 2 písm. a) nebo b) tr. zák.

Když odvolací soud všechny rozhodné okolnosti neobjasnil, porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř. v neprospěch obžalovaného. Proto bylo nutno podle § 296 odst. 2 tr. ř. zrušit napadené usnesení a podle § 296 odst. 4 písm. a) tr. ř. rozhodnout. Ježto objasnění věci se neobejde bez provedení dalších důkazů a opakování důkazů již provedených, jeví se účelným nařídít, aby nové projednání a rozhodnutí se stalo u lidového soudu.

Při novém projednání bude nutno výsledkem odpovědných pracovníků JZD popř. dalšími důkazy zjistit, jaký byl skutečný stav pracovních sil a možnosti družstva v době odchodu obžalovaného, zda obžalovaný již před tím byl zaměstnán v družstvu jako traktorista, kolik mělo družstvo traktoristů a zda mohl být nahrazen v této práci, či zda šlo jen o náhradu jeho pracovní síly, a šlo-li jen o náhradu jeho pracovní síly, proč bylo jeho sestře zabráněno pracovat, dále zda tu byla možnost, že by státní statek převzal pozemky obžalovaného apod. K objasnění subjektivní stránky činu bude dále třeba zjistit podrobněji, jaké byly jednotlivé fáze jednání a rozhodování družstevních orgánů a orgánů MNV o žádosti obžalovaného, zda, kdy a v jakém smyslu byl obžalovaný o výsledcích jednání informován.

Dojde-li lidový soud pečlivým zkoumáním případu k závěru, že skutková podstata trestného činu je dána, bude nutno, aby při stanovení druhu a výměry trestu uvážil, jaký trest je v tomto případě namístě, když jde o dělníka, který dobrovolně přešel do zemědělství, stále tam pracuje, dopustil se činu pod tlakem rodinných poměrů, které si patrně nezavinil, nebyl dosud trestán, vedl řádný život, snažil se za sebe opatřit náhradu a činu se dopustil teprve, když se mu nepodařilo jednáním řešit situaci, do které byl přiveden odchodem manželky.